

Stoffeerders, zadelmakers en woninginrichters in Scherpenzeel.

Als in 1935 de plaatselijke winkeliersvereniging E.M.M. (Eendracht Maakt Macht) wordt opgericht telt deze vereniging in hetzelfde jaar al meer dan zestig leden. Op een bevolking van nog geen tweeduizend inwoners is dat een opmerkelijk aantal winkeliers. Zadelmaker en stoffeerder Paul Broertjes is lid vanaf het eerste uur. Dat geldt niet voor woninginrichter Dirk Veer die pas enkele jaren later zijn matrassenmakerij annex stoffeerderij en meubileerinrichting begint. Over de geschiedenis van beide winkeliers informeert Oud-Scherpenzeel u.

Pand van Broertjes.

Broertjes en Veer kenden verschillende concurrenten die ook op het terrein van de woninginrichting actief waren. Zo begint Bloemendal in 1927 als meubelmaker in Scherpenzeel, hij opent in 1934 zijn meubelzaak 'Eigen Haard', die in het voormalige Julianahuis wordt gevestigd. Bij Veldhuizen, Kreuger en later Blaauwendraat kon je ook terecht voor het inrichten van je woning. En niet te vergeten bij Van Raaij die tot voor kort een vestiging had in het voormalige pand van Bloemendal aan de Dorpsstraat en nog steeds meubels verkoopt aan de Stationsweg in het pand waar ook Kreuger dat voorheen deed.

Dirk Broertjes

Paul Broertjes (1870) vestigt zich in 1913 als zadelmaker in de Dorpsstraat, zijn vader Gerrit heeft hetzelfde vak uitgeoefend. In 1929 wordt het oude winkelpand gesloopt en verrijst er op dezelfde plaats een nieuwe winkel. Voor de verbouwing is het uitverkoop en biedt Broertjes Chinamatten en Japanmatten aan tegen zeer verlaagde prijzen. Deze kokosmatten zijn de opvolgers van de biezenmatten. Dirk Broertjes, die in 1911 is geboren en al van jongs af aan bij zijn vader in de zaak werkzaam is, neemt de zaak op den duur over. Paul Broertjes overlijdt in 1954. Tijdens de verbouwing dat jaar verhuist het gezin tijdelijk naar de schoonouders van Dirk, familie Hooijer. Samen met zijn echtgenote Brandina Hendrika Hooijer runt hij het bedrijf. Terwijl Dirk bij de klanten tapijt legt, gordijnen ophangt of zadels en tuigen voor paarden maakt in de werkplaats, is zijn vrouw in de winkel te vinden of naait zij gordijnen. Dirk Broertjes is een meester in het stikken van tuigen voor paarden, maar ook voor koeien maakt hij riemen. Zijn liefde voor het leer en het werken daarmee leidt ertoe dat Broertjes in zijn winkel ook allerlei lederwaren verkoopt. Het bekleden van meubels en het vernieuwen van matrassen beheerst Dirk als geen ander. Tapijt wordt op rollen van één meter breed aangeleverd en moet door Broertjes met de hand op kamerbreedte aan elkaar worden genaaid. Desso tapijt is een begrip bij stoffeerdere, terwijl Gardisette en Aristo bekende fabrikanten van gordijnen en vitrages zijn. Tot de jaren zestig vindt de productie van tapijt voornamelijk op weefgetouwen plaats. Met de komst van de tuftmachine kan voor het eerst kamerbreed tapijt worden geproduceerd. Een tuftmachine is een grote naaimachine van 4 of 5 meter breed die met honderden naalden tegelijk het garen in een gronddoek naait. Een andere activiteit van Broertjes is het maken van zonneschermen op maat. Tapijt en meubels worden met de bakfiets naar de klanten gebracht. Als Dirk op een dag uitgeput thuis komt, nadat hij een bestelling in Amerongen heeft afgeleverd, is dat het moment waarop Dirk besluit zijn rijbewijs te gaan halen.

Staan Dick, zittend vlnr Hennie, Paula, mevrouw Broertjes en Leida.

Zoals bij zoveel winkeliers in Scherpenzeel is de klant ook bij Broertjes koning. Een enkele keer permitteert het gezin zich een vakantie, die eens een dag wordt uitgesteld om een klant van dienst te kunnen zijn. Op het moment dat de koffers zijn ingeladen en iedereen is ingestapt, komt er een relatie achterom die vraagt of de zaak is gesloten. Dirk Broertjes stapt uit en voelt zich verplicht nog maar even aan het werk te gaan, zodat de vakantie een dag later begint. Voor de verkoop van meubels neemt hij zijn klanten regelmatig mee naar meubeltoonzalen waar een keuze kan worden gemaakt uit een uitgebreid assortiment. Dirk Broertjes verkoopt ook kindewagens. Rond Kerst moeten meubels en matrassen plaatsmaken voor de verkoop van kerstartikelen. Broertjes is een fervent sigarenroker, voor het maken van berekeningen gebruikt hij altijd de achterkant van sigarendozen. De zaak floreert en in 1970 worden er plannen gemaakt om de winkel te verbouwen. Voor de vakantie worden al voorbereidende werkzaamheden gedaan, maar doordat Dirk Broertjes in augustus 1970 plotseling op 59-jarige leeftijd overlijdt, wordt de geplande verbouwing afgebroken. De twee jongste kinderen van het gezin, Leida en Dick, zitten dan nog op school. Dochter Hennie staat kort hierna haar moeder in het bedrijf terzijde, dat doet ze ongeveer anderhalf jaar. Ze wordt opgevolgd door haar jongere zuster Paula die van 1972 tot 1988 in de zaak helpt. In dat jaar komt Dick Broertjes (1958) in het bedrijf, hij zet het door zijn opa opgerichte bedrijf nog een aantal jaren voort. Mevrouw Broertjes is in 2001 overleden, een jaar later in 2002 besluit Dick Broertjes de zaak te sluiten. Nu heeft Woonstede een Woonwinkel in het pand.

Matrassenmakerij en meubileerinrichting Dirk Veer.

Dirk Antonius Veer wordt in 1913 als zoon van Jan Veer (1877-1970) en Dirkje van Santen in de Marktstraat geboren. Zijn vader is, nadat hij is afgekeurd voor zware landarbeid, in de handel gegaan. Met een hondenkar gaat hij als koopman bij de mensen langs. Het huis waar Dirk ter wereld kwam is al lang verdwenen, het stond op de plaats waar nu de parkeerplaats naast de Jumbo is. Na zijn schooltijd gaat Dirk aan het werk als stoffeerder in Veenendaal en later in Ede. In 1938 begint Dirk als zelfstandig stoffeerder een eigen zaak, die is gevestigd achter zijn ouderlijk huis in de Marktstraat.

Dirk Veer voor zijn winkel.

Niet lang daarna, in december 1938, verhuist hij zijn stoffeerdierszaak naar Dorpsstraat 324. Dirk verkoopt er naast vloerbedekking ook tafelkleden, schoorsteenlopers, gordijnen en deurmatten, terwijl hij ook adverteert met bedden en matrassen. De matrassen vervaardigt Dirk zelf waarbij hij als vulling gebruik maakt van zeegras. Dirk Veer trouwt in april 1940 met Petronella Bink uit Ede. Nog geen maand later, in de meidagen van 1940, wordt de winkel verwoest en daarna niet weer opgebouwd, want op de plek waar het pand stond is nu Plein 1940. Enkele weken na de verwoesting heropent Dirk zijn winkel begin juni in een tijdelijk onderkomen op Dorpsstraat A 32 ter hoogte van het Ben Goerionplein.

Dirk Veer fietsend door de Dorpsstraat.

Ruim een jaar later betreft Dirk Veer een nieuw gebouwde winkel aan Dorpsstraat A 50. Van de *Centrale commissie voor herbevoorrading van het Grebbegebied* krijgt Dirk een leveringsvergunning, zodat hij diverse inwoners van ons dorp na goedkeuring door de commissie meubels mag leveren voor de herinrichting van hun woning en de kosten daarvan bij diezelfde commissie geheel of gedeeltelijk in rekening mag brengen. In de schuur achter het woon-winkelhuis heeft Dirk zijn werkplaats met gereedschappen en daarachter bevindt zich het magazijn. Het assortiment wordt uitgebreid met meubels voor woon- en slaapkamer die in de winkel worden geëtaled. Later heeft Aart Stuivenberg hier zijn groentezaak gehad. Het echtpaar Veer krijgt zes kinderen, vier dochters en twee zoons. Het werkterrein van Dirk Veer bevindt zich vooral in Scherpenzeel en directe omgeving. Hij is niet in het bezit van een auto, zodat meubels en tapijten met de bakfiets naar de klanten worden gebracht. Aanvankelijk gaan de zaken goed, zodat Evert van de Brandhof als extra kracht in dienst wordt genomen. Klanten in de winkel worden meestal door de echtgenote van Dirk geholpen. In 1945 wanneer de oorlogshandelingen in Scherpenzeel en omgeving weer toenemen, vertrekt het gezin Veer tijdelijk naar Ede. Bij terugkomst is door plundering de hele inventaris van de winkel gestolen. Deze financiële tegenslag is Dirk Veer niet te boven gekomen, zodat hij enkele jaren na de oorlog noodgedwongen zijn bedrijf moet opgeven. Samen met zijn gezin verhuist Dirk naar de Stationsweg in Woudenberg en enkele jaren later, in 1953, vestigt hij zich binnen de bebouwde kom van datzelfde dorp. Van 1950 tot 1955 is Dirk Veer vertegenwoordiger in de meubelbranche bij twee bedrijven. Hij werkt zowat dag en nacht om zijn vrouw en kinderen te kunnen onderhouden. Als Dirk in 1955 difterie krijgt, overlijdt hij na een kortstondig ziekbed op 42-jarige leeftijd.